

اولین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

محل برگزاری دانشکده شهید مفتاح همدان

۳۰ آبان ۱۳۹۲

از زبان محیط زیست علم‌آزاد

برنامه ریزی راهبردی توسعه صنعت گردشگری در جهت توسعه اقتصادی منطقه گردشگری کندوان

اکبر پرهیزکار^۱، وحید ریاحی^۲، پرویز کشاورزی^۳

^۱ دانشیار دانشکده جغرافیا، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی

^۲ استادیار دانشکده جغرافیا، دانشگاه خوارزمی

^۳ کارشناس ارشد شهرسازی - برنامه ریزی منطقه ای دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی

sina.keshavarz2011@gmail.com

چکیده:

هر منطقه باتوجه به پتانسیل ها و امکانات موجود خود می تواند از طرق مختلف در محور توسعه منطقه ای قرار گیرد و با توسعه در یک بخش، زمینه توسعه سایر بخشها را نیز فراهم سازد. با توجه به نقش اقتصاد در توسعه منطقه ای و با توجه به هدف عمده گردشگری که تولید درآمد و جذب سرمایه برای منطقه است. نقش راهبردی و کلیدی گردشگری در توسعه پایدار منطقه ای نمایان می گردد. در این تحقیق، با تاکید بر جاذبه های گردشگری منطقه کندوان استان آذربایجان شرقی سعی شد ضمن شناسایی پتانسیل و نقاط قوت گردشگری منطقه و مطالعه نقاط ضعف و نارساییهای موجود، از طریق ارائه یک برنامه ریزی استراتژیک و با استفاده از تکنیک سوات راهبرد مناسبی برای توسعه گردشگری در این منطقه ارائه شود. پژوهش حاضر از نوع کاربردی و روش انجام آن تحلیلی - توصیفی است. در جمع آوری داده ها از روش اسنادی و میدانی (پرسشنامه) استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش، شامل دو گروه سرپرستان خانوار ساکن در منطقه گردشگری کندوان و مسئولان مرتبط با امورات گردشگری در این منطقه می باشند. تلاش این تحقیق بر اساس رسیدن به یک پاسخ مناسب بر این سؤال می باشد که آیا گسترش توریسم در منطقه گردشگری کندوان منجر به ایجاد توسعه در بخش اقتصادی نواحی روستائی این منطقه شده است؟ و الگو و برنامه راهبردی مناسب گسترش توریسم جهت دستیابی به توسعه اقتصادی منطقه گردشگری کندوان کدام است؟. شاخصهای تحقیق از نوع اقتصادی بوده و شامل متغیرهای اشتغال، درآمد و قیمت زمین می باشد که نتیجه حاصل در هریک بخش متفاوت بوده و بطوری که با توجه به تعداد شاغلین در بخش شغل های مرتبط با گردشگری تعداد ۷ شغل برای ساکنین محلی از تعداد ۱۳۹ نفر مورد تحقیق، و تعداد ۳ نفر از ۲۵ نفر مسئولان مرتبط با بخش گردشگری بومی خود منطقه مورد مطالعه بودند و هیچ زنی از ساکنین محلی نیز در ارتباط با مشاغل گردشگری فعالیت ندارد. که در مقایسه چنین به نظر می رسد که

اولین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

محل برگزاری دانشکده شهید مفتاح همدان

۳۰ آبان ۱۳۹۲

در بخش اشتغال سرمایه گذاری های انجام گرفته عملاً کارایی لازم را نداشته است. و این امر ضرورت برنامه ریزی درست و مناسب را بیش از پیش مشخص می کند.

نکات کلیدی : برنامه ریزی راهبردی ، گردشگری روستایی ، منطقه گردشگری کندوان ، توسعه اقتصادی، استان آذربایجان شرقی

بیان مسئله:

توسعه منطقه ای از جمله مسائل مهم برنامه ریزی در کشور است منطقه ای کردن توسعه به معنی تلفیق برنامه ریزی عمرانی با مناطق مختلف کشور و پیش گیری از رشد بی رویه یک یا دوم مرکز شهری و صنعتی است. بنابراین ارزشمند کردن منابع در این راه در هر منطقه ای الزامی است. ایجاد قطب های گردشگری در مناطقی که منابع کافی دارند به توسعه منطقه کمکی چشم گیر می کند. در این زمینه با ارتقای توان های گردشگری مناطقی که به لحاظ اقتصادی در حال رکودند و نیز با ایجاد مشاغل جدید و منابع تکمیلی و ثانوی درآمد امکان نزدیکی به استانه توسعه پایدار فراهم خواهد شد.

گردشگری و توسعه

گردشگری به عنوان یکی از منابع درآمد و ایجاد اشتغال در سطح ملی می تواند رهیافتی برای توسعه اقتصادی در قلمرو ملی باشد. گردشگری به خصوص در زمانی که سود فعالیت های دیگر بخش های اقتصادی در حال کاهش باشد، جایگزین مناسبی برای توسعه است. دلیل اصلی توسعه گردشگری غلبه بر پایین بودن سطح درآمد و ارائه فرصت های جدید شغلی و تحولات اجتماعی در جامعه محلی است.

برنامه ریزی گردشگری :

برنامه ریزی گردشگری ، به طراحی علمی و نظام مند کلیه فعالیتها ی مربوط به این رشته می پردازد. گردشگری ، مانند هر رشته دیگر ، هدفدار می باشد و مسایل مشکلات ، نیازها فرصت ها ، تهدیدها ، قوت ها و ضعفهای خاص ، خود را دارد و برای رسیدن به هدف ، حل مشکلات و استفاده بهینه از امکانات و فرصت ها و مواجهه با تهدیدها ، نیازمند طراحی علمی و خردمندانه فعالیتها در ذهن جهت اجرا در آینده است.

ارزیابی آثار اقتصادی صنعت گردشگری

سازمان جهانی گردشگری پنج محور عمده را برای اندازه گیری آثار اقتصادی استاندارد پیشنهاد می کند:

۱. افزایش درآمد عمومی و دولتی حاصل از صنعت گردشگری و کمک به تولید ناخالص ملی و تولید

ناخالص داخلی: این موضوع به تنهایی اهمیت نسبی گردشگری در کل اقتصاد را نشان می دهد.

۲. ارز خارجی حاصل از گردشگری بین المللی